

อย่างไรก็ดี แม้จะเป็นความผิดอย่างเดียวกันก็อาจ แตกต่างกันในลักษณะพฤติการณ์ หรือเหตุผลซึ่งอาจ ใช้ดุลพินิจวางโทษหนักเบาแตกต่างกันตามควรแก่ กรณีได้ โดยนาเหตุบางประการมาประกอบการ พิจารณา เช่น

- **ลักษณะของการกระทำผิด** ความผิดอย่าง เดียวกัน บางกรณีพฤติการณ์หรือลักษณะแห่งการ กระทำผิดเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จะต้องวางโทษหนัก อาจจนถึงไล่ออกจากราชการ แต่ บางกรณีพฤติการณ์หรือลักษณะการกระทำผิดไม่ถึง ขั้นเป็นความผิดร้ายแรง ซึ่งอาจพิจารณาวางโทษ สถานเบาลดหลั่นกันตามสมควรแก่กรณี

- **ผลแห่งการกระทำผิด** ความผิดอย่างเดียวกัน อาจต้องวางโทษต่างกัน เพราะผลแห่งการกระทำผิด ทำให้เกิดความเสียหายมากน้อยต่างกัน

- **คุณความดี** ในความผิดอย่างเดียวกัน ผู้มี ประวัติการทำงานดี ไม่เคยกระทำผิดมาก่อน อาจ ได้รับโทษน้อยกว่าผู้ที่เคยทำผิดมาก่อนแล้ว ผู้ทำผิดในเรื่องเดียวกัน ความที่พยายามแก้ไขบรรเทาผลร้ายอาจ ได้รับโทษน้อยกว่าผู้ไม่ได้พยายามทำเช่นนั้น เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจที่บกพร่องควบคุมผู้ต้องหาไม่ดีเป็น เหตุให้ผู้ต้องหาหลบหนี ในรายที่พยายามติดตาม จับกุมผู้ต้องหาที่หลบหนีคืนมาได้ ควรจะได้รับโทษน้อยกว่าคนที่ไม่พยายามทำเช่นนั้น

- **การรู้หรือไม่รู้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด** ถ้า ทำไปทั้งๆ ที่รู้ว่าผิด ย่อมมีโทษหนักกว่าทำไปเพราะ ไม่รู้ว่าผิด

- **เหตุเบื้องหลังการกระทำผิด** การกระทำผิด เพราะความจำเป็นบังคับหรือเพราะถูกยั่วโทสะ อาจ ได้รับโทษน้อยกว่าทำผิดโดยสันดานชั่วร้าย บางทีการ กระทำผิดอาจเกิดขึ้นเพราะโรคจิตซึ่งต้องใช้การรักษา มากกว่าการลงโทษ

- **สภาพของผู้กระทำผิด** ในความผิดอย่าง เดียวกัน อาจ กำหนดโทษต่างกันตามสภาพของ ผู้กระทำผิด ซึ่งอาจต้องพิจารณาโดยคำนึงถึง เพศ อายุ

เทศบาลตำบลพระซอง

งานบริหารงานบุคคล
สำนักปลัดฯ

โทร.๐ - ๕๒๕๔ - ๓๑๓๐ โทรสาร.๐ - ๕๒๕๔ - ๓๑๓๐
www.phrasong.go.th

โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ในองค์กร เทศบาลตำบลพระซอง

แนวทางกรลงโทษทางวินัย

ถ้าท่านอยากเป็นข้าราชการกองทัพอากาศให้เร็วต่อไปถึงละกัน

การกระทำผิดวินัยทหาร ๕ ข้อ

- คดี ชดชื่น หลีกเลี้ยง หรือจะเอาไปปฎิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตน
- ไม่รักษามารยาท
- ไม่ปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมของทหาร
- ก่อให้เกิดความเสียหายในหมู่คณะทหาร
- ไม่รักษาระดับวินัย
- ไม่รักษาระเบียบกฎเกณฑ์หรือทำสิ่งใหญ่ ๆ ที่เกี่ยวข้องของมาจนเสียเกียรติ

- ไม่ตั้งเพื่อน ชู้ต่อนหรือลงโทษหมู่ผู้บังคับบัญชาที่กระทำผิดตามวินัยทหาร
- ใช้วิธีการที่ไม่สมควรหรือประพฤติไม่สมควร
- ไม่รักษาระเบียบกฎเกณฑ์หรือทำสิ่งใหญ่ ๆ ที่เกี่ยวข้องของมาจนเสียเกียรติ

น.ว.วิภาสกร์ ปีที่ ๕๕ เล่มที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ๐ ๓๓

แนวทางการลงโทษทางวินัย

การพิจารณาความผิดและกำหนดโทษ คือ การพิจารณา วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำ ผิดวินัยในกรณีใด ตาม มาตราใด และควร จะลงโทษในสถานใด หรือไม่ ทั้งนี้เป็น กระบวนการที่จะต้อง กระทำโดยผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณา โดยเฉพาะตามที่ กฎหมายกำหนดไว้ การพิจารณาความผิด และกำหนดโทษพึง กระทำ เมื่อได้ทราบข้อเท็จจริงของเรื่องที่ กล่าวหาโดยกระจ่างชัด พอที่จะพิจารณาความผิดและกำหนด โทษได้แล้ว ทั้งนี้หากเป็น ความผิดวินัย ซึ่งมีใช้กรณีความผิดที่ ปรากฏชัดแจ้ง จะต้องได้ ข้อเท็จจริงจากการสืบสวนหรือ สอบสวน หากเป็นความผิดวินัยใน กรณีความผิดที่ปรากฏชัด แจ้ง อาจได้ข้อเท็จจริงจากคำพิพากษา ของศาลอันถึงที่สุด การ สืบสวน การรายงาน หรือการรวบรวม ข้อมูลแล้วแต่กรณี

หลักการพิจารณาความผิด

ในการพิจารณาความผิด มีหลักที่ควรคำนึงถึงอยู่ ๒ หลัก คือ

(๑) **หลักนิติธรรม** ได้แก่การพิจารณาตามตัวบทกฎหมาย กล่าวคือ การที่จะถือว่าการกระทำอย่างใดเป็นความผิดทางวินัยฐานใดนั้น ต้องมีบทกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทาง วินัย ถ้าไม่มีบทกฎหมายว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัย ก็ไม่ถือเป็นการกระทำผิดวินัย ทั้งนี้ การที่จะถือว่าการกระทำ อย่างใดเป็นความผิดทางวินัยฐานใดนั้น ต้องพิจารณาให้เข้า องค์ประกอบของความผิดฐานนั้นทุกประการ ถ้ากรณีใดไม่ครบ องค์ประกอบความผิดฐานใดก็ไม่เป็นความผิดฐานนั้น ถ้า ข้อเท็จจริงบ่งชี้เข้าองค์ประกอบความผิดตามมาตราใด ก็ปรับบท เป็นความผิดไปตามมาตรานั้น และลงโทษไปตามความผิดนั้น

(๒) **หลักมนุษยธรรม** ได้แก่ การพิจารณาทบทวนให้รอบคอบโดย คำนึงถึงความเป็นจริงและความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควร

จะเป็น เช่น ตามตัวอย่างดังกล่าวใน (๑) ถ้าพิจารณาโดยใช้หลัก มโนธรรมด้วย ก่อนที่จะปรับบทความผิด และกำหนดโทษจะต้อง คำนึงถึงความเป็นจริงตามเหตุผลที่ควรจะเป็นในสภาพการณ์ เช่นนั้นว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือไม่ด้วย ซึ่งการ พิจารณาโดยคำนึงถึงความเป็นจริงตามเหตุผลที่ควรจะเป็นนั้น ต้องอาศัยข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แวดล้อมประกอบ เช่น ดูว่า ฐานะของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นอย่างไร ถ้าฐานะยากจนมาก เงินขาด มือเสมอ ชักหน้าไม่ถึงหลังเป็นประจําอย่างนี้แม้เงิน ๑๐ บาท ๒๐ บาท ก็อาจฟังว่าเขาไปหมุนใช้ส่วนตัวก่อนได้ แต่ถ้าเป็นคนร่ำรวย ฐานะดี มีเงินติดตัวอยู่เป็นจํานวนพันเสมอ อย่างนี้การที่เงินหลวง ๒๐-๓๐ บาท เข้าไปปนอยู่ในกระเป่า ถึงแม้จะใช้ปนกันไปกับเงิน ส่วนตัวก็คงจะไม่ได้ประโยชน์แก่ตนเองอย่างไร ก็ไม่น่าจะปรับบท เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เพราะขาดองค์ประกอบในข้อที่ว่า “เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ ที่มีควรได้” และอาจต้องดูระยะเวลาที่ เงินอยู่กับตัวด้วยว่านานเพียงใด ถ้าระยะ เวลานานเป็นเดือน ๆ ก็อาจได้ประโยชน์ ส่วนตัวในการที่มีเงินนั้นอยู่ในมือ พอที่จะ ฟังว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการได้ แต่ถ้าเงินอยู่ในมือเพียง ๒-๓ วัน แล้วนำมาส่งเอง โดยไม่มีเหตุ บังคับให้ต้องส่ง แม้เงินจะมาก ก็น่าจะไม่ได้ประโยชน์อะไรในการที่ มีเงินนั้นอยู่ในมือ จึงขาดองค์ประกอบที่จะฟังว่าเป็นการทุจริตต่อ หน้าที่ราชการ ความผิดที่จะปรับบทคงจะเข้ากรณีเพียงไม่ปฏิบัติ ตามระเบียบของทางราชการ ดังนี้ เป็นการพิจารณาโดยอาศัยหลัก นิติธรรม และหลักมนุษยธรรมประกอบกัน ซึ่งจะถูกต้องตามความ เป็นจริง และเหมาะสมกว่าการพิจารณาโดยอาศัยหลัก นิติธรรมแต่ เพียงอย่างเดียว

(๑) **หลักนิติธรรม** คือ คำนึงถึงระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น ๓ ระดับ คือ

(ก) ความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องโทษสถานไล่ออกหรือปลด ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะ ลดหย่อนก็ได้ แต่ลดต่ำกว่าปลดออกไม่ได้

(ข) ความผิดวินัยไม่ร้ายแรง จะต้องลงทัณฑ์ภาคทัณฑ์หรือตัด เงินเดือน

(ค) ความผิดวินัยเล็กน้อย อาจวางโทษสถานภาคทัณฑ์ แต่ถ้าเป็น ความผิดครั้งแรก และผู้บังคับบัญชาเห็นว่ามิเหตุอันควรงดโทษ จะ งดโทษให้โดยว่ากล่าวตักเตือน หรือให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือไว้ ก่อนก็ได้

(๒) **หลักมนุษยธรรม** คือ การพิจารณาทบทวนให้รอบคอบโดย คำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะเป็นภายใน ขอบเขตระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนด เช่นในกรณีที่กฎหมาย กำหนดว่าความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องลงโทษไล่ออก หรือ ปลดออก ดังนี้กรณีไหนควรกำหนดโทษเป็นไล่ออก กรณีไหนควร กำหนดโทษเป็นปลดออก ควรใช้หลักมนุษยธรรมเข้าประกอบการ พิจารณาด้วย และทานองเดียวกันในกรณีความผิดไม่ร้ายแรง กรณี ไหนจะควรลงทัณฑ์ กักยาม กักขัง หรือภาคทัณฑ์ และกรณีไหนจะ ควรลดหย่อนโทษ หรืองดโทษ ก็ควรใช้หลักมนุษยธรรมเข้า ประกอบการพิจารณาด้วย

(๓) **หลักความเป็นธรรม** คือ การวางโทษจะต้องให้ได้ระดับเสมอ หน้ากัน ใครทำผิดก็จะต้องถูกลงโทษ ไม่มียกเว้น ไม่เลือกที่รักมักที่ ชัง การกระทำผิดอย่างเดียวกันในลักษณะ และพฤติการณ์ คล้ายคลึงกัน ควรจะวางโทษเท่ากัน